

Aan de leden van de
verenigde vergadering

V.V: 27 juni 2018
Agendapuntnr.
Kenmerk 2018.04389
Onderwerp concept jaarverslag 2017

Datum 17 mei 2018
Bijlagen 3

1. Inleiding

Hierbij bieden wij u het jaarverslag over 2017 aan van ons hoogheemraadschap. Het jaarverslag vormt samen met de jaarrekening de bestuurlijke verantwoording over de uitvoering van de taken gedurende het afgelopen jaar. In deze aanbiedingsnotitie lichten wij de gekozen vorm van rapportage toe, gaan wij in op de resultaten en belichten wij waar nodig de achtergronden van deze resultaten.

2. Jaarverslag

Het jaarverslag sluit aan op de programmabegroting 2017. De begroting 2017 bevat vijf programma's, die in grote lijnen gebaseerd zijn op de thema's uit het Waterbeheerplan 2016-2021 (WBP). Elk programma is opgebouwd uit een aantal vaste elementen.

In het verlengde van de begroting 2017 richt het jaarverslag zich naast de financiële verantwoording ook op de behaalde resultaten. In de programmaverantwoording van het jaarverslag 2017 is beschreven wat elk programma op hoofdlijnen inhoudt en wat de beoogde effecten, doelen en ambities zijn. Tevens is beschreven wat we specifiek wilden bereiken en wat we bereikt hebben in 2017. Tot slot wordt in de programmaverantwoording van het jaarverslag per programma en per beleidsproduct toegelicht wat dit heeft gekost.

In deze toelichtende notitie staan wij eerst stil bij de resultaten in algemene zin, waarna we de toelichting op de jaarrekening verdiepen naar een analyse op kosten- en opbrengstsoorten, gevolgd door de resultaatbestemming. Daarna volgt een beschouwing van de treasury, de investeringen en de balans. Tot slot wordt de accountantsverklaring kort toegelicht.

Financieel resultaat

De jaarrekening sluit met een positief exploitatieresultaat van € 3.634.000. De lasten zijn circa € 3,8 miljoen lager dan begroot en de baten circa € 4,1 miljoen hoger dan begroot. Het exploitatieverschil is daardoor circa € 7,9 miljoen positiever uitgekomen dan begroot.

In het bijgevoegde jaarverslag treft u een uitgebreide analyse naar programma's en beleidsproducten aan. Daarbij zijn de begrote bedragen ontleend aan de voorjaarsnota 2017. Hieronder volgt een toelichting op het resultaat per kosten- en opbrengstsoort.

Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten

Bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving	Begroting 2017		Rekening	Rekening
		primair	na wijziging	2017	2016
	Lasten				
2.1	Rente en afschrijvingen	23.106	22.106	21.961	23.488
2.2	Personeelslasten	26.527	27.524	27.492	26.510
2.3	Goederen en diensten van derden	43.233	43.622	39.761	41.687
2.4	Bijdragen aan derden	7.821	8.004	8.255	7.542
2.5	Toevoegingen voorzieningen/onvoorzien	310	110	85	1.422
	Totaal lasten	100.996	101.365	97.553	100.650
	Baten				
3.1	Financiële baten	1.120	1.120	1.201	1.347
3.2	Personeelsbaten	329	697	596	727
3.3	Goederen en diensten aan derden	2.625	2.731	2.906	3.189
3.4	Bijdragen van derden	1.442	1.573	2.036	1.425
3.5	Waterschapsbelastingen	85.925	85.925	90.047	86.147
3.6	Interne verrekeningen	5.638	5.038	4.401	5.175
	Totaal baten	97.078	97.083	101.188	98.010
	Exploitatieresultaat	-3.919	-4.282	3.634	-2.640

Lasten

Rente en afschrijving

De kapitaalslasten laten een restant zien van circa € 145.000. De rentekosten zijn € 225.000 lager dan begroot, wat veroorzaakt wordt doordat er geen langlopende leningen zijn afgesloten in 2017. Er is tegen het eind van het jaar een kortlopende lening afgesloten met een negatieve rente. Er is minder en later geleend omdat de er minder is uitgegeven op goederen en diensten. De afschrijvingskosten zijn € 80.000 hoger dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat lopende het jaar projecten zijn geactiveerd terwijl in de begroting is uitgegaan van 1 januari 2018.

Personeelslasten

Personele lasten 2017			
	Bedragen x € 1.000		
	Budget VJN	Realisatie	Restant
Loonkosten personeel	19.849	17.842	2.007
Sociale premies	4.287	4.387	-100
Opleidingen	505	446	59
Totale Loonsom	24.641	22.675	1.966
Inhuur	1719	3.765	-2.046
Voormalig bestuur en personeel	263	312	-49
Overige personele kosten	902	741	161
Subtotaal	2.884	4.818	-1.934
Totaal Personele lasten	27.524	27.492	33

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

De totale personeelslasten laten een kleine onderschrijding zien van € 33.000. De personeelslasten bestaan uit verschillende componenten. De belangrijkste worden toegelicht.

Aan loonkosten voor eigen personeel is circa € 2 miljoen minder uitgegeven, omdat de formatie wordt gebudgetteerd en de werkelijke bezetting lager was. De vacatureruimte die daardoor ontstaat, kan worden benut om te werven of om inleenkrachten in te huren. Minder loonkosten heeft ook effect op de sociale lasten die daardoor lager uitvallen dan begroot.

In 2017 is voor circa € 3,8 miljoen ingehuurd (€ 2 miljoen meer dan begroot) en dat is 16,6% van het totale loonsombudget. Het budget voor inhuur is bestemd voor het inhuren van projectleiders. Het opvangen van werkzaamheden door vacatures en het vervangen van medewerkers bij langdurige ziekte, wordt financieel gedekt uit de vacatureruimte.

De overige personeelskosten laten een voordeel zien van circa € 161.000. Er is onder andere minder uitgegeven aan Arbo kosten en studie- en opleidingskosten.

Goederen en diensten van derden

Bij goederen en diensten is ten opzichte van de begroting een onderschrijding van circa € 3,9 miljoen gerealiseerd.

Voordelen:

De organisatie kent een lagere besteding van circa € 2,6 miljoen van de budgetten onderhoud door derden. Voornamelijk veroorzaakt door onderschrijding van het baggerbudget met € 1,3 miljoen binnen programma 2 en door lagere onderhoudskosten binnen programma's 3 en 4.

Overige voordelen:

- Circa € 250.000 lagere kosten binnen de budgetten duurzame en overige gebruiksgoederen;
- Circa € 230.000 lagere kosten binnen de budgetten belastingen, huren en rechten en verzekeringen;
- Circa € 145.000 lagere kosten binnen budgetten overige diensten door derden.
- Circa € 300.000 incidenteel opbrengst als gevolg van teruggave energiekosten (correctie op de meterstanden) bij programma 3
- Circa € 400.000 abusievelijk in 2016 teveel aan kosten opgenomen voor de eindafrekeningen en jaarnota's energie bij programma 3.

Bijdragen aan derden

De bijdragen aan derden zijn € 251.000 hoger dan begroot. Bij programma 3 wordt dit veroorzaakt door hogere bijdragen aan bedrijven (subsidie regeling voor zuiveren van afvalwater door een bedrijf uit Zoetermeer). Er is meer afvalwater gezuiverd dan begroot. Tevens hogere bijdrage aan derden gerealiseerd bij de ondersteunende producten. Zie toelichting ondersteunende producten.

Toevoegingen aan voorzieningen

Op totaalniveau is € 25.000 minder toegevoegd aan de voorzieningen. De volgende mutaties hebben plaatsgevonden:

- Extra dotatie van € 85.000 aan de wachtgeldvoorziening (zie toelichting ondersteunende producten);
- Geen toevoeging aan de spaarverlofvoorziening (begroot: € 110.000) omdat het saldo van de voorziening voldoende is om aan de verwachte verplichtingen te kunnen voldoen.

Baten

Financiële baten

De rentebaten zijn circa € 82.000 hoger dan begroot.

Personeelsbaten

Het hoogheemraadschap ontvangt opbrengsten voor het uitlenen van personeel en uitkeringen op grond van sociale wetten. De personeelsbaten zijn € 101.000 lager dan begroot doordat de detacheringsofbrengsten wat te hoog zijn ingeschat in de programmabegroting 2017 en dit abusievelijk niet is gecorrigeerd in de voorjaarsnota.

Goederen en diensten aan derden

Er is € 175.000 minder opbrengst gerealiseerd dan begroot. Dit verschil wordt veroorzaakt door verschillende voor en nadelen. Onderstaand de belangrijkste verschillen.

Nadelen:

- Circa € 200.000 minder huuropbrengst eigendommenbeheer; Zie nadere toelichting programma 5 Bestuur.
- Circa € 430.000 minder opbrengst programma 3 .
Er is bij programma 3 circa € 50.000 minder gerealiseerd dan begroot voor opbrengsten levering gietwater (Aquareuse). De bedrijven hebben minder gietwater afgenomen. Daarnaast zijn er voor € 340.000 opbrengsten als negatieve kosten geboekt bij goederen en diensten van derden. Deze wordt in de jaarrekening gecorrigeerd.

Voordelen:

- Circa € 180.000 meeropbrengst leges;
- € 150.000 vanuit de samenwerkingsovereenkomst financiële eenheid door de incidentele niet begrote bijdrage (€ 120.000) van hoogheemraadschap Delfland;
- Incidentele opbrengst van € 46.000 programma 4 door inruil materieel Zuidbroek;
- Incidentele opbrengst uit verkoop maaiboot (€ 31.000).

Bijdragen van derden

De bijdragen van derden zijn circa € 464.000 hoger dan begroot. Dit is het saldo van aan de ene kant niet ontvangen of gecrediteerde bijdragen en aan de andere kant ontvangen bijdragen die niet zijn geraamd. Meeropbrengst zit voornamelijk in product belastingen, door een positief resultaat van de RBG.

Waterschapbelastingen

De Regionale Belasting Groep (RBG) heft en int alle waterschapsbelasting in opdracht van het hoogheemraadschap. In vergelijking met 2016 nam de totale belastingopbrengst toe met ruim € 3,9 miljoen. Dit is een toename van 4,53% ten opzichte van de jaarrekening 2016. De totale belastingopbrengst in 2017 is circa € 4,12 miljoen hoger dan begroot; een verschil van 4,8 procent. In deze totale opbrengsten is een verwachte hogere opbrengst uit voorgaande jaren van circa € 925.000 verwerkt.

Dit positieve resultaat is vooral het gevolg van hogere belastingopbrengsten voor Watersystemen (€ 2.175.621) en Zuiveringsheffing (€ 1.912.016). Binnen watersystemen zit het positieve resultaat voornamelijk in de categorie gebouwd (€ 1.667.788) dit i.v.m. met een verbeterde

registratie bij de gemeenten. Hierdoor zijn de voorheen ontbrekende objecten alsnog aangeslagen voor 2016 en 2017. Bij de ingezetenen (€ 332.965) is er circa 1% meer ingezetenen en bij ongebouwd, natuur en verontreinigingsheffing 4% (€ 92.515) minder dan geprognostiseerd. Het restant wordt veroorzaakt door een lagere oninbaarheid (€ 184.259) en kwijtschelding (€ 83.125) dan begroot.

Bij zuiveringsheffing zit het voordeel voornamelijk in zuiveringsheffing bedrijven zuiveren van water voor groot productiebedrijf en huishoudens i.v.m. circa 1% meer ingezetenen dan geprognostiseerd (€ 1.048.038) en in een lagere oninbaarheid (€ 748.099) en kwijtschelding (€ 115.878) dan begroot.

Interne verrekeningen

Het nadeel komt uit op € 637.000. Dit wordt volledig veroorzaakt door minder geactiveerde personeelslasten, voorkomend uit geschreven uren op projecten. Een voordeel binnen de interne verrekeningen van € 100.000 is gerealiseerd door een vrijval vanuit de pensioenvoorziening (zie toelichting programma 5).

Begrotingscriterium

De overschrijding op programma 1 met € 351.000 (2,7%) leidt tot onrechtmatigheid. Dit wordt veroorzaakt door een overschrijding van de doorberekende personeelslasten. De afdelingsbudgetten die doorberekend worden aan programma 1 hebben een overschrijding gerealiseerd. De hogere inhuur € 308.000 wordt gedekt door vacature ruimte van € 170.000 en de geactiveerde uren voor het project KIJK. Ondanks de hogere inhuur is sprake van minder geactiveerde uren dan begroot. Voor de gehele toelichting zie programma 1 onderdeel "Wat heeft het gekost".

Conform verordening 108 is het rechtmatig om de netto-kosten met een maximum van 5% of met een maximum van € 250.000 te overschrijden, omdat dit laatste wordt overschreden vragen we bij de vaststelling van het jaarverslag verschuiving aan voor deze begrotingsonrechtmatigheid bij de verenigde vergadering van 27 juni 2018.

3. Resultaatbestemming

Onderdeel van de Bepalingen Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW) is dat de verenigde vergadering een bestemming geeft aan het resultaat per taak. Hieronder worden de resultaten per taak opgesomd en voorstellen gedaan voor de bestemming daarvan.

Watersysteembeheer

Wij stellen u voor om:

- De vrijval van de bestemmingsreserve afkoop erfpacht ad. € 110.000 ten gunste te brengen van het voordelig exploitatieresultaat;
- het voordelig exploitatieresultaat, na bovengenoemde mutatie, ad. € 715.000 toe te voegen aan de reserve voor tariefegalisatie (resultaatbestemming).

Het saldo van deze reserve bedraagt daarmee ultimo 2017 € 10,9 miljoen.

Zuiveringsbeheer

Wij stellen u voor om:

- de vrijval van de bestemmingsreserve subsidie slibverbrandingsinstallatie ad. € 181.000 en reserve egalisatie Cross Border Lease (CBL) ad. € 18.000 ten gunste te brengen van het voordelig exploitatieresultaat;
- het voordelig exploitatieresultaat, na bovengenoemde mutaties, ad. € 2,6 miljoen toe te voegen aan de reserve voor tariefegalisatie (resultaatbestemming).

Het saldo van deze reserve bedraagt daarmee ultimo 2017 € 10,4 miljoen.

Wegenbeheer

Wij stellen u voor om:

- het voordelig exploitatieresultaat van € 635.000 toe te voegen aan de reserve voor tariefegalisatie (resultaatbestemming).

Het saldo van deze reserve bedraagt daarmee ultimo 2017 € 4,6 miljoen.

4. Treasury

Deze paragraaf vloeit voort uit de Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) en is bedoeld om financiële risico's in omvang te beperken.

Verrichte transacties

In het verslagjaar is geen langlopende geldlening van € 15 miljoen aangetrokken zoals gepland in de Voorjaarsnota 2017. Door het achterblijven van investeringsuitgaven en lagere uitgave op goederen en diensten, hoefde er in het verslagjaar 2017 geen langlopende lening aangetrokken te worden. Daarnaast zorgde de extra belastingopbrengsten dat er geen financiering aangetrokken hoefde te worden. Er is één kasgeldlening aangetrokken van in totaal € 15 miljoen tegen negatieve rente van -0,37 procent met een looptijd van drie maanden.

Schatkistbankieren

Sinds 2014 moeten de waterschappen middelen die zij tijdelijk niet voor hun publieke taken nodig hebben, en voor zover die het drempelbedrag te boven gaan, in de schatkist aanhouden.

Voor het hoogheemraadschap is het drempelbedrag vastgesteld op € 756.750 (0,75 procent van € 100,9 miljoen). In 2017 bleef het hoogheemraadschap onder dit drempelbedrag. Er zijn dus geen middelen in de schatkist aangehouden.

Toetsing kasgeldlimiet

Een deel van de financieringsbehoefte kan gedekt wordt met een rekeningcourant krediet of kasgeldlening. De huidige rente op geldmarkt maakt het ook aantrekkelijk om kortgeld hierdoor aan te trekken. Met de negatieve rent op kort lopende leningen ontvang het hoogheemraadschap geld. Echter op grond van de Wet Fido is voor waterschappen het maximumbedrag voor het aantrekken van kort geld bepaald op 23 procent van het begrotingstotaal. Voor 2017 is de kasgeldlimiet op € 23,3 miljoen vastgesteld.

In het verslagjaar werd de kasgeldlimiet niet overschreden.

Toetsing renterisiconorm

De rente/risiconorm bindt de looptijd van leningen aan een minimum. De wet Fido is een bedrag ter grootte van een percentage van het begrotingstotaal van het waterschap aan het begin van het jaar. In de 'Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden' is dit percentage voor de waterschappen vastgesteld op 30 procent. Hieruit volgt dat voor het hoogheemraadschap een rente risiconorm van € 30,3 miljoen (30% van het begrotingstotaal van € 101,7 miljoen) in 2017. Met de aflossing van bestaande leningen in 2017 van € 14,8 zijn wij hier binnen gebleven.

De liquiditeit geeft aan in hoeverre het hoogheemraadschap in staat is om kortlopende schulden te voldoen. De solvabiliteit geeft dit aan voor de langlopende schulden. De schuldratio is iets afgenomen doordat de netto investeringen lager zijn dan de afschrijvingen.

EMU-saldo

Iedere overheidsorganisatie krijgt een bepaald EMU-tekort toegewezen, de zogenaamde referentiewaarde. In 2014 is de referentiewaarde van HHSK bepaald op € 14,3 miljoen negatief. Uit de EMU-saldo overzicht blijkt dat het werkelijke EMU-saldo over 2017 uitkomt op een positief van € 2,68 miljoen. Dat is € 17,28 miljoen verschil met de referentiewaarde 2014 en is € 18,85 miljoen hoger (positief) dan geprognoseerd (€ -16,17 mln.) in de voorjaarsnota. Dit verschil komt vooral doordat de werkelijke investeringssubsidies hoger waren dan begroot en de bruto investeringsuitgaven achter bleven dan begroot.

5. Investerings

Het saldo van de 38 geactiveerde projecten en 7 deelactiveringen bedraagt € 18,7 miljoen. Ten opzichte van de oorspronkelijke gevoteerde kredieten is er een onderschijding van circa € 1.18 mln. (7,49%).

Van het totale gevoteerde krediet van € 278,9 miljoen resteert per 31 december 2017 nog € 65,9 miljoen. Het totaal van de gevoteerde investeringskredieten die wordt afgesloten bedraagt € 14,52 miljoen.

De gerealiseerde investeringsuitgaven zijn 70,69% van de begrote uitgaven. Voor een nadere toelichting op de investeringsuitgaven per programma wordt verwezen naar het hoofdstuk Investerings van het jaarverslag.

6. Accountantsverklaring en rechtmatigheidsverklaring

De jaarrekening 2017 is gecontroleerd door Baker Tilly Berk. Er is een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid en de rechtmatigheid. Dit betekent dat de jaarrekening 2017 een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva per 31 december 2017 en dat de jaarrekening in overeenstemming is met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. Ook zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder de verordeningen van ons hoogheemraadschap.

De goedkeurende accountantsverklaring over 2017 is in de jaarrekening 2017 opgenomen.

De controleverklaring wordt rond 22 mei verwacht.

7. Voorstel

Wij stellen uw vergadering voor:

- de jaarrekening over 2017 vast te stellen en daarmee het college decharge te verlenen over 2017;
- in te stemmen met de hierboven in paragraaf 3 voorgestelde bestemmingen van de resultaten per taak;
- het concept jaarverslag over 2017 goed te keuren;
- Verschoning te verlenen voor begrotingsonrechtmatigheid van het programma 1 Waterveiligheid.

Dijkgraaf en hoogheemraden van Schieland en de Krimpenerwaard,

secretaris-directeur,

dijkgraaf,

M.J.H. van Kuijk

mr. J.H. Oosters